

Voorwoord:

Techniek staat voor niets.

Enkele weken terug hebben we na de bespreking van de jaarstukken, samen met een collega, een bedrijfsbezoek gehad op een melkveebedrijf, waar op dat moment een nieuwe melkrobot was geïnstalleerd. Fascinerend om te zien wat voor staaltje techniek er op de markt is, om een robot zijn weg naar het uier te laten zoeken bij dieren, die misschien enerzijds dezelfde lichaamsbouw hebben, maar uiteindelijk toch allemaal verschillend zijn. Het bracht me even terug naar de tijd toen mijn vader nog koeien melk in de jaren 70 en 80. Met twee grote melkimmers sjouwde hij 2 x daags door de stal om op zijn hurken tussen de koeien het melkstel aan te brengen. Door de "zij" moest hij de melk eerst in melkbussen, en later in een melktank gieten. Een sportschool bestond bij ons in Boekel nog niet, maar dat was ook niet nodig, want met dit gesjouw, dat zeven dagen in de week terug kwam, bleef je vanzelf wel fit. Dat hij dan tussen de middag op de bank even zijn oogjes dicht deed, hebben we hem dan ook nooit kwalijk genomen.

Als wij in die tijd zouden hebben gezegd tegen hem dat 40 jaar later melkrobots het werk deels over zouden nemen, zou hij gezegd hebben dat we niet goed wijs waren. En misschien had hij daar ook wel gelijk in (dat we niet goed wijs zijn) maar feit is wel dat de melkrobot steeds meer zijn weg vindt bij de melkveehouderij.

Fijne vakantie toegewenst.

In deze nieuwsbrief:

Inhoudsopgave

Wijziging pachtnormen per 1 juli 2025	2
Verplicht vanggewas na maïs op zand- en lössgrond	3
Stimulering teelt vanggewassen op zand- en lössgrond	2
GLB: minimale bodembedekking kleigronden	3
GLB: eens per vier jaar andere hoofdteelt op perceel	3
Convenant en AMvB dierwaardige veehouderij	4
Hof: verpachter hoeft gewasschade niet te vergoeden	5
Risico-Inventarisatie en Evaluatie vaak verplicht	5
Advies- en bedrijfsplanvouchers	6
Ontwikkeling protocol bepaling stikstofgat bij melkvee	6
Korting bij herhaalde overschrijding kadastrale perceelsgrenzen	6
Subsidie behoud graslandareaal	6
Beroep op overmacht bij GLB-subsidies	6
Actueel houden Gecombineerde opgave	7
Belangrijke data	7

Wijziging pachtnormen per 1 juli 2025

Jaarlijks worden de hoogst toelaatbare pachtprizen vastgesteld voor akkerbouw- en grasland, tuinland en agrarische gebouwen en woningen.

Los bouw- en grasland

De nieuwe pachtnormen 2025 voor los bouw- en grasland zijn gebaseerd op de bedrijfsresultaten van grote en middelgrote akkerbouw- en melkveebedrijven in de periode 2019 tot en met 2023. De pachtnormen 2024 waren op basis van de jaren 2018 tot en met 2022 bepaald.

De pachtnormen per pacht prijsgebied worden afgeleid van het inkomen van het land en van de grondbeloning, met een correctie voor het vereiste directe rendement van verpachters. Dit inkomen is afgeleid van het gemiddelde bedrijfsresultaat van akkerbouw- en melkveebedrijven in het gebied. Achter deze gemiddelden gaan regionale verschillen schuil, die onder meer samenhangen met productieomstandigheden (grond, klimaat: nat/droog, beschikbaarheid water), bouwplan (samenstelling/intensiteit), bedrijfsgroottestructuur en marktomstandigheden.

Tabel 1: Nieuwe regionorm, oude regionorm en veranderpercentage voor los bouw- en grasland.

<i>Pachtprijsgebied</i>	<i>Norm 2025</i>	<i>Norm 2024</i>	<i>Verander- percentage</i>
	(€ / ha)	(€ / ha)	(%)
Bouwhoek en Hogeland	975	956	2
Veenkoloniën en Oldambt	600	547	10
Noordelijk weidegebied	735	723	2
Oostelijk veehouderijgebied	924	837	10
Centraal veehouderijgebied	942	889	6
IJsselmeerpolders	1.741	1.836	-/-5
Westelijk Holland	763	729	6
Waterland en Droogmakerijen	612	576	3
Hollands/Utrechts weidegebied	1.049	1.019	4
Rivierengebied	997	959	21
Zuidwestelijk akkerbouwgebied		893	8248
Zuidwest-Brabant	1.235	1.216	2
Zuidelijk veehouderijgebied	1.021	1.031	7
Zuid-Limburg	1.211	1.110	9

Los tuinland

In tabel 2 staan de pachtnormen voor de twee pacht prijsgebieden voor los tuinland vermeld. In zowel Westelijk Holland als de Rest van Nederland zijn de pachtnormen fors gestegen. De samenstelling van de tuinbouwsector in beide gebieden verschilt sterk en daardoor ook de pachtnormen. In Westelijk Holland is het merendeel bloembollenbedrijf, in Rest van Nederland zijn boomkwekerijen in de meerderheid.

Tabel 2: Nieuwe regionorm, oude regionorm en veranderpercentage voor los tuinland.

<i>Pachtprijsgebied</i>	<i>Norm 2025</i>	<i>Norm 2024</i>	<i>Verander- percentage</i>
	(€ / ha)	(€ / ha)	(%)

Westelijk Holland *)	8.199	7.565	8
Rest van Nederland	6.053	5.349	13

*) excl. boomkwekerij in het landbouwgebied Boskoop en Rijneveld

Agrarische bedrijfsgebouwen

De hoogst toelaatbare pachtprizen voor agrarische bedrijfsgebouwen zijn verhoogd met 4,25%.

Tabel 3: Hoogst toelaatbare pacht prijs in euro's per hectare voor bedrijfsgebouwen in 2025, afhankelijk van de doelmatigheid van gebouwen.

<i>Doelmatigheid</i>	<i>Akker- bouw</i>	<i>Melk- vee</i>	<i>Overig (€)</i>
	(€ / ha)	(€ / ha)	(€ / ha)
Nieuw	596	1.533	922
Zeer goed	469	1.207	726
Goed	358	921	554
Redelijk	264	676	407
Matig	184	470	283
Slecht	106	272	161

Agrarische woningen

De maximale pachtverhoging voor agrarische woningen met pachtvereenkomsten van vóór 1 september 2007 bedraagt 5,0% en 3,8% voor pachtvereenkomsten op of na 1 september 2007. Bij pachtvereenkomsten die ná 31 augustus 2007 zijn ingegaan, worden de maximale huurprijsgrenzen afgeleid van het puntenstelsel uit het huurprijsbeleid voor zelfstandige woonruimten.

Toepassing regionormen en veranderpercentages

De regionormen en veranderpercentages zijn van toepassing op reguliere pacht, geliberaliseerde pacht langer dan zes jaar en andere pachtvormen waarvoor pacht prijsbescherming geldt.

Verplicht vanggewas na maïs op zand- en lössgrond

Op zand- en lössgrond is het verplicht na de teelt van maïs een vanggewas te telen. Er zijn drie mogelijkheden om aan deze verplichting te voldoen:

- Onderzaai van gras kort na het zaaien van de maïs;
- Direct aansluitend aan de teelt van maïs en uiterlijk op 1 oktober een vanggewas telen;
- Uiterlijk 31 oktober een wintergraan (spelt, triticale, wintertarwe, winterrogge of wintergerst) inzaaien, welke het volgende jaar als hoofdteelt wordt ingezet. Dit moet uiterlijk 1 oktober gemeld worden bij RVO.nl. In dit geval hoeft de inzaai niet direct aansluitend plaats te vinden. Wintergraan is in het volgende jaar de hoofdteelt als dit gewas in dat jaar het langst aanwezig is in de periode 15 mei tot en met 15 juli.

Wanneer gras als vanggewas is ingezaaid, mag dit gebruikt worden als veevoer door beweiding of maaien. Men moet zich dan wel houden aan de regels voor het scheuren van grasland.

Voor alle biologisch geteelde maïs en voor op gangbare wijze geteelde suikermaïs, CCM, korrelmaïs en MKS geldt dat het vanggewas uiterlijk 31 oktober moet worden ingezaaid.

Het vanggewas mag in ieder geval niet voor 1 februari vernietigd worden. Door het te laten staan tot 1 maart, kan het gebruikt worden voor de eco-activiteit 'Groenbedekking' in 2025, mits dat gewas hiervoor is toegestaan. Het vanggewas mag dan voor het onderwerken niet doodgespoten worden.

Wanneer als gevolg van overmacht of uitzonderlijke omstandigheden niet aan de voorwaarden kan worden voldaan, moet dit binnen vijftien werkdagen gemeld worden bij RVO om kortingen en/of boetes te voorkomen.

Let op!

1. De verplichting tot het telen van een vanggewas na maïs geldt ook voor derogatiebedrijven op klei- en veengrond in een met nutriënten verontreinigd gebied. Er geldt in dit geval geen uiterste datum.

2. De ook in deze nieuwsbrief beschreven stimuleringsmaatregel voor de teelt van vanggewassen geldt dus niet voor maïs op zand- en lössgrond.

Stimulering teelt vanggewassen op zand- en lössgrond

Landbouwers op zand- en lössgrond krijgen te maken met een korting op de stikstofgebruiksnorm als er niet uiterlijk op 1 oktober een vanggewas is ingezaaid na een hoofdteelt. Er geldt een uitzondering voor winterteelten.

Korting stikstofgebruiksnorm

De korting op de stikstofgebruiksnorm is hoger naarmate het vanggewas later wordt ingezaaid:

- Inzaai vanggewas vanaf 2 t/m 14 oktober: 5 kg stikstof per ha;

- Inzaai vanggewas vanaf 15 oktober t/m 31 oktober: 10 kg stikstof per ha;
- Inzaai vanggewas vanaf 1 november: 20 kg stikstof per ha.

Wanneer er geen vanggewas wordt ingezaaid, geldt de maximale korting van 20 kg stikstof per ha. De korting wordt in mindering gebracht op de stikstofnorm van het volgende jaar.

Winterteelten

Bij diverse gewassen hoeft geen vanggewas ingezaaid te worden en geldt er daarom ook geen korting. Op de lijst met zogenaamde winterteelten staan:

- Gewassen die vrijwel uitsluitend na 1 november worden geoogst;
- Gewassen die na 1 oktober evenveel of meer stikstof opnemen dan het in te zaaien vanggewas;
- Meerjarige gewassen;
- Gewassen die in het najaar worden ingezaaid.

Toegestane vanggewassen

Een lijst met de toegestane vanggewassen is te vinden op de website van RVO. Het is raadzaam er bij de keuze van het vanggewas op te letten of het vanggewas ook ingezet kan worden voor de eco-activiteit 'groenbedekking'. Bij de meeste vanggewassen is dit het geval.

GLB: Minimale bodembedekking kleigronden

Vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) moet op kleigronden tussen 1 augustus en 30 november minimaal 80% van het bouwland op het bedrijf ten minste 8 weken bedekt zijn met een bodembedekker. De bedekking kan bestaan uit een gewas, vanggewas, stoppels, mulchen, plantenresten of groenbemester. Het hoeft geen aaneengesloten periode te zijn.

Dit geldt niet voor bedrijven in de streek Oldambt en het eiland Hoeksche Waard, die op zware kleigrond continueelt van wintergewassen toepassen. Wintergewassen zijn wintertarwe, wintergerst, winterkoolzaad en winterraapzaad.

GLB: eens per vier jaar andere hoofdteelt op perceel

Eén van de eisen in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is dat er op bouwland gewasrotatie moet plaatsvinden (GLMC 7). Dit is goed voor de bodemgezondheid en verbetert de opbrengst. Daarbij gelden drie normen:

1. Elk jaar moet op minimaal 1/3 van het bouwland een ander gewas als hoofdteelt geteeld worden of een of meer volgteelten;
2. Op een perceel moet eens per vier jaar een ander gewas als hoofdteelt geteeld worden;
3. Op zand- en lössgrond moet in de periode 2023-2026 één keer een rustgewas als hoofdteelt geteeld worden. De hoofdteelt is het gewas dat in de periode 15 mei tot met 15 juli het langst aanwezig is.

Norm 2

Vanaf 2026 zal gecontroleerd worden of aan deze norm is voldaan. Dit wordt beoordeeld op gewascodeniveau. De aanvrager zal dus terug moet kijken wat er geteeld is op een perceel in de jaren 2023 tot en met 2025, ongeacht wie in die jaren de gebruiker was.

Vrijstelling gewasrotatie voor bedrijf (normen 1 en 2)

Een bedrijf is vrijgesteld van gewasrotatie als:

- Meer dan 75% van het totale bouwland wordt gebruikt voor tijdelijk grasland, braak en/of vlinderbloemige gewassen;
- Meer dan 75% van het landbouwareaal wordt gebruikt voor blijvend grasland, tijdelijk grasland of natte teelt.

Vrijstelling gewasrotatie op perceelsniveau (normen 1 en 2)

Er geldt een vrijstelling van gewasrotatie op een perceel als:

- Het perceel wordt gebruikt voor braak, natte teelt, meerjarige gewassen (bijv. luzerne) en grassen;
- Op het perceel een biologische productiemethode wordt toegepast en het bedrijf biologisch gecertificeerd is;
- Hierop beheer voor het ANLb of de Catalogus Groenblauwe diensten wordt uitgevoerd en de voorwaarden niet aansluiten;
- Het bedrijf in de regio Oldambt of Hoeksche Waard op zware kleigrond ligt en er gewasdiversificatie wordt toegepast, in combinatie met continue teelt van wintertarwe, wintergerst, winterkoolzaad of winterraapzaad. Het bedrijf moet dan minimaal drie van deze winter teelten hebben. Het gewas met de grootste oppervlakte staat op maximaal 75% en het gewas met de kleinste oppervlakte op minimaal 5% van het bouwland.

Vrijstelling rustgewas (norm 3)

Een bedrijf krijgt pas een vrijstelling voor het telen van een rustgewas als deze in de gehele periode van 2023 tot en met 2027 op een perceel staat.

Convenant en AMvB dierwaardige veehouderij

Betrokken partijen uit de agrarische sector, markt- en ketenpartijen, maatschappelijke organisaties, de wetenschap en de overheid hebben afspraken gemaakt om stappen te zetten naar een toekomstbestendige en nog meer dierwaardige veehouderij in 2040. De aanpak hiertoe bestaat uit twee onderdelen die onderling samenhangen, namelijk een gezamenlijke set afspraken in het convenant 'stappen naar een dierwaardige veehouderij' en een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) voor dierwaardige veehouderij. Daar waar de AMvB de regels beschrijft die op een bepaald moment inwerking zullen treden, bevat het convenant afspraken over de zaken die nodig zijn om die regels daadwerkelijk inwerking te kunnen laten treden.

Convenant dierwaardige veehouderij

In het convenant is opgenomen dat stappen naar dierwaardige veehouderij inspanningen vergen in het hele voedselsysteem, waar veehouders, ketenpartijen, overheden, maatschappelijke organisaties en consumenten onderdeel van uitmaken. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Boeren kunnen deze omslag niet direct en vooral niet alléén maken. Daarom is in het convenant afgesproken dat ook supermarkten, verwerkers en andere marktpartijen hun verantwoordelijkheid nemen. Producten moeten worden afgenomen tegen een eerlijke prijs, zodat boeren ook bij hogere kosten een redelijk inkomen kunnen verdienen.

AMvB dierwaardige veehouderij 2040

In een ontwerp-AMvB wordt voor de langere termijn in regelgeving vastgelegd wat wordt verstaan onder het dierwaardig houden van deze dieren en aan welke regels en per wanneer de veehouders daaraan moeten voldoen. De basis voor deze regels is de beschikbare wetenschappelijke kennis over de gedragsbehoeften van deze diersoorten. In de ontwerp-AMvB zijn ook regels opgenomen over het stoppen met nog toegestane lichamelijke ingrepen aan dieren die samenhangen met de wijze waarop de dieren worden gehouden; met uitzondering van ingrepen die vanuit diergeneeskundige noodzaak worden verricht.

Internetconsultatie ontwerp-AMvB

De ontwerp-AMvB is ligt tot en met 5 augustus 2025 ter consultatie. Iedereen kan gedurende tot die tijd zijn of haar zienswijze indienen.

Hof:

verpachter hoeft gewasschade niet te vergoeden

In de landbouw is het heel gebruikelijk dat grond tijdelijk wordt verpacht voor bijvoorbeeld de teelt van bloembollen. Wie is dan aansprakelijk voor schade aan het gewas door bijvoorbeeld in de grond aanwezige stengelaaltjes, wanneer partijen daarover geen afspraken hebben gemaakt? Dit speelde onlangs in een hoger beroepszaak voor de pachtkamer van het Gerechtshof.

Een tulpenteler pachtte mondeling enkele percelen grond bij een akkerbouwer in Flevoland. De grond bleek echter besmet met stengelaaltjes, waardoor de tulpenteler forse schade leed. Partijen hadden niets afgesproken over wie het risico hierop zou dragen en hadden evenmin de grond laten onderzoeken op de aanwezigheid van stengelaaltjes. De tulpenteler vorderde in de hoger beroepszaak dat er sprake was geweest van een pachtrelatie, het gepachte een gebrek kende en dat de akkerbouwer aansprakelijk was voor de schade. Hij vorderde een schadevergoeding van € 375.000 en terugbetaling van de betaalde pacht.

De rechter stelde vast dat er, ondanks het ontbreken van een schriftelijke overeenkomst, sprake was van pacht en dat de besmetting met stengelaaltjes een gebrek was. Daarmee was de akkerbouwer tekortgeschoten in de nakoming van de pachtovereenkomst.

Maar dit betekent volgens het Hof niet zonder meer dat de verpachter ook de schade van de pachter moet vergoeden. Daarvoor is nodig dat de tekortkoming aan de verpachter kan worden toegerekend. De verpachter is verplicht de door een gebrek veroorzaakte schade te vergoeden als: 1. Het gebrek na het aangaan van de overeenkomst is ontstaan en aan de verpachter is toe te rekenen, 2. Als het gebrek bij het aangaan van de overeenkomst aanwezig was en (a) de verpachter het toen kende of had behoren te kennen of (b) aan de pachter heeft te kennen gegeven dat de zaak het gebrek niet had.

Het Hof oordeelde dat de verpachter voldoende had onderbouwd dat hij niet wist van de besmetting. Een dergelijke besmetting komt in Flevoland ook zelden voor, zodat er geen reden was om de grond te laten testen.

Volgens het Hof kwam de schade ook op grond van in de praktijk levende opvattingen niet voor rekening van de akkerbouwer. De schade van een besmetting met stengelaaltjes is aanzienlijk. Het is algemeen bekend dat de bollenteelt een lucratieve teelt is, waarvan in dit geval de pachter de grote voordelen had. De pachter had er als geen ander belang bij om de risico's op stengelaaltjes in te schatten. Tegenover de risico's staan aanmerkelijke winsten. Daarentegen krijgt de verpachter weliswaar ook

een pacht die niet onaanzienlijk is, maar zijn risico bij deze pachtbetalingen is niet gebaseerd op het teeltrisico. Het lag daarom op weg van de bollenteler een inschatting te maken welke risico's hij wou lopen op ziekten en plagen en daarover afspraken te maken of testen te laten doen.

De akkerbouwer hoefde daarom volgens het Hof geen schadevergoeding te betalen. Wel moest hij de pacht terugbetalen.

Risico-Inventarisatie en Evaluatie vaak verplicht

In de agrarische sector gebeuren nog steeds veel ongelukken. Er wordt dagelijks gewerkt met machines, dieren, gevaarlijke stoffen en onder wisselende omstandigheden. Om risico's op ongelukken en gezondheidsproblemen te beperken, is een Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) essentieel.

RI&E verplicht

Het hebben van een RI&E is volgens de Arbowet voor de meeste bedrijven verplicht. Het geldt namelijk voor alle bedrijven waar mensen onder gezag werken. Denk aan medewerkers in loondienst, maar ook aan stagiaires, meewerkende gezinsleden, uitzendkrachten, bedrijfsverzorging, (zaterdag)hulp en vakantiekrachten.

Ongeval op bedrijf

Wanneer er een ongeval op een bedrijf plaatsvindt waarbij iemand blijvend letsel oploopt, overlijdt of in het ziekenhuis moet worden opgenomen, is inschakeling van de Nederlandse Arbeidsinspectie verplicht. Als blijkt dat medewerkers niet gezond of veilig op het bedrijf hebben gewerkt, kan zij een sanctie opleggen. Dit kan voor de verzekeringsmaatschappij reden zijn om minder of niets uit te keren. Dit zal vooral gelden als een RI&E verplicht is voor de aansprakelijkheidsverzekering.

Opstellen en actualisatie RI&E

Voor het opstellen van een RI&E zijn veel goede branchegerichte RI&E's beschikbaar, bijvoorbeeld via Stigas. Toetsing door een arbodienst of deskundige is alleen verplicht wanneer er meer dan 25 werknemers bij het bedrijf in dienst zijn. Zorg ook regelmatig voor een actualisatie, met name bij veranderingen binnen het bedrijf. Vuistregel is dat een RI&E minimaal elke vier jaar wordt geactualiseerd.

Arbeidsomstandigheden en GLB

De verplichtingen van de werkgever om te zorgen voor een veilige en gezonde werkomgeving voor werknemers en het beschikken over een actueel RI&E maken ook onderdeel uit van de conditionaliteiten behorende bij het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Overtredingen kunnen daarmee ook leiden tot een korting op de GLB-subsidies.

Advies- en bedrijfsplanvouchers

Ook dit jaar kunnen landbouwendernemers in het kader van het GLB weer advies- en bedrijfsplanvouchers aanvragen. Met deze vouchers kan onafhankelijk advies ingewonnen worden, gericht op duurzaamheidsopgaven, kringlooplandbouw en klimaatneutrale landbouw. Met een adviesvoucher kan een landbouwer een bedrijfsspecifiek bedrijfsadvies verkrijgen op één bepaald aandachtsgebied. Met een bedrijfsplanvoucher kan een geheel bedrijfsplan worden verkregen, gericht op omschakeling naar duurzame landbouw.

De vouchers kunnen op zich in de periode 7 oktober tot en met 18 november aangevraagd worden. Aangezien de aanvragen echter worden behandeld op volgorde van binnenkomst, is het raadzaam de aanvraag direct op 7 oktober in te dienen.

Ontwikkeling protocol bepaling stikstofgat bij melkvee

In mestberekeningen voor staldieren mag het zogenaamde stikstofgat worden toegepast. Dit is de hoeveelheid stikstof die verloren is gegaan tussen het moment van productie van de mest en het moment van afvoeren van diezelfde onbewerkte mest.

Dit stikstofgat wordt bepaald door de verhouding stikstof en fosfaat in de berekende mestproductie te vergelijken met die in de afgevoerde mest. Wanneer in de berekende productie in verhouding meer stikstof zit, mogen de meerdere kilogrammen stikstof als extra afvoer worden meegenomen, waardoor het stikstofoverschot lager uitvalt.

Tot op heden werd een dergelijke berekening niet geaccepteerd voor melkvee. De minister van LNV ziet nu echter toch mogelijkheden voor een protocol waarmee een melkveehouder kan aantonen dat er sprake is van een stikstofgat. Zij verwacht hierover voor het einde van dit jaar een besluit te kunnen nemen.

Korting bij herhaalde overschrijding kadastrale perceelsgrenzen

Verschillende bedrijven hebben in de beslissing tot uitbetaling van de GLB-subsidies 2024 een waarschuwing gekregen, omdat zij bij de intekening van de percelen de kadastrale grens hadden overschreden zonder dat zij hiervoor toestemming hadden van de eigenaar.

Bij een herhaalde overschrijding van de kadastrale grens zonder de benodigde toestemming worden de GLB-subsidies met 5% gekort en bij een volgende herhaling met 10%. Van herhaling is sprake wanneer dezelfde niet-naleving zich eenmaal herhaalt binnen drie opeenvolgende kalenderjaren vanaf en met inbegrip van het jaar waarin de niet-naleving heeft plaatsgevonden. Dit wordt bekeken op bedrijfsniveau.

Het is dus raadzaam dat als u over 2024 een waarschuwing heeft gekregen, na te gaan of het nodig is de Gecombineerde opgave 2025 aan te passen om een korting te voorkomen. Bedenk dat een herhaalde minimale overschrijding kan leiden tot een korting van 5% of 10% op de GLB-subsidies over de totale bedrijfsoppervlakte. Aanpassing van de opgave kan ook gevolgen hebben voor de basispremie, de eco-regeling en/of de mestplaatsingsruimte.

Subsidie behoud graslandareaal

De subsidieregeling behoud graslandareaal voor derogatiebedrijven wordt dit jaar wederom opengesteld. De voorwaarden zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren. De exacte voorwaarden en de openstellingsperiode zijn echter nog niet bekendgemaakt.

Beroep op overmacht bij GLB-subsidies

Een beroep op overmacht kan worden gedaan wanneer onvoorzienbare omstandigheden het onmogelijk maken om (tijdig) aan GLB-subsidievoorwaarden te voldoen. Voorbeelden zijn langdurige droogte, hevige regenval, ziekte bij dieren of gewassen, overlijden of onteigening.

Een melding van overmacht moet zo spoedig mogelijk gebeuren nadat de situatie zich voordoet.

Meldingen gaan via het digitale formulier 'Melding overmacht GLB-subsidies' op Mijn RVO, inclusief bewijsstukken zoals neerslagdata, doktersverklaringen of dierenartsrapporten. RVO beoordeelt de ingediende zaak – gebruikmakend van KNMI-gegevens of satellietbeelden – en neemt eventueel contact op voor aanvullende informatie of een bedrijfscontrole. Bij goedkeuring blijft het recht op subsidie gehandhaafd.

Met deze procedure worden onnodige kortingen of uitsluiting bij onvermijdelijke omstandigheden voorkomen.

Actueel houden Gecombineerde opgave

Na het indienen van de Gecombineerde opgave is het verplicht de bedrijfssituatie steeds actueel te houden. Denk daarbij aan wijzigingen in de percelen, de geteelde gewassen en de nateelten. Ook moeten niet-uitgevoerde of niet-geslaagde eco-activiteiten teruggetrokken worden. Dit moet gebeuren in Mijn Percelen en de Gecombineerde opgave.

Wanneer een wijziging wordt doorgegeven na een (fysieke)controle, kan dit een sanctie of korting tot gevolg hebben.

Belangrijke data

T/m 31 augustus 2025

Vernieuwing grasland op zand- en lössgrond of met een derogatievergunning op klei- of veengrond in een NV-gebied (onder voorwaarden)

T/m 15 oktober 2025

Door geven wijzigingen bedrijfssituatie aanvraag GLB-subsidies

7 oktober t/m 18 november 2025

Aanvraagperiode advies- en bedrijfsplanvouchers

Met onze Agro-Nieuwsbrief willen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen die mogelijk uw bedrijf raken. Wij hebben aan de samenstelling de grootst mogelijke zorg besteed. Wij aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor niet (meer) juiste informatie. Wilt u op basis van deze informatie actie ondernemen, dan is nader advies noodzakelijk. Voor een dergelijk advies kunt u een afspraak met ons maken. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere wijze, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.